

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 1 lipca 2025 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

Prezes SN Wiesław Kozielowicz (przewodniczący,
sprawozdawca)

SSN Zbigniew Korzeniowski

SSN Barbara Skoczowska

Protokolant Karolina Majewska

przy udziale obwinionego adwokata P. B. i jego obrońcy adwokata K. M. oraz
pokrzywdzonych A. W. i B. S.

w sprawie adwokata **P. B.**

obwinionego o popełnienie dwóch przewinień dyscyplinarnych z art. 80 ustawy z dnia
26 maja 1982 r. - Prawo o adwokaturze – dalej powoływanej jako: p.a. w zw. z § 1
ust. 2 i 3, § 4, § 7 oraz § 13 Zbioru Zasad Etyki Adwokackiej i Godności Zawodu,
po rozpoznaniu w Izbie Odpowiedzialności Zawodowej,
na rozprawie w dniu 1 lipca 2025 r.

kasacji wniesionej przez obwinionego

od orzeczenia Wyższego Sądu Dyscyplinarnego Adwokatury z dnia 18 maja 2024 r.,
sygn. akt [...], utrzymującego w mocy orzeczenie Sądu Dyscyplinarnego Izby
Adwokackiej [...] z dnia 31 lipca 2023 r., sygn. akt [...]

orzeka:

1. uchyla zaskarżone orzeczenie Wyższego Sądu Dyscyplinarnego
Adwokatury z dnia 18 maja 2024 r., sygn. akt [...] oraz utrzymane nim
w mocy orzeczenie Sądu Dyscyplinarnego Izby Adwokackiej [...] z dnia

31 lipca 2023 r., sygn. akt [...] i na mocy art. 17 § 1 pkt 6 k.p.k. w zw. z art. 95n pkt 1 p.a., i postępowanie dyscyplinarne wobec obwinionego adwokata P. B. odnośnie zarzucanych mu czynów umarza;

2. obciąża Skarb Państwa kosztami postępowania kasacyjnego.

Zbigniew Korzeniowski

Wiesław Koziulewicz

Barbara Skoczowska

UZASADNIENIE

We wniosku o wszczęcie postępowania dyscyplinarnego adwokatowi P. B. zarzucono to, że:

1. działając w dniu 4 lutego 2019 r. w W. jako pełnomocnik M. K., dokonał wejścia do lokalu przy ul. [...] lok. [...] w W., stanowiącego klinikę dentystyczną, w asyście przybranych do tego celu ochroniarzy, a także innych osób, a następnie doprowadził do faktycznego zajęcia tego lokalu i pozostał w nim w sposób destabilizujący prawidłowe funkcjonowanie kliniki i uniemożliwiający świadczenie usług medycznych na rzecz jej pacjentów aż do czasu zakończenia interwencji policji, a także zażądał jego opuszczenia przez zajmujące go osoby z powołaniem się na prawo mocodawcy M. K. do zajmowania tego lokalu na podstawie umowy najmu, a także uczestniczył w czynnościach polegających na prawdopodobnie bezprawnym opróżnianiu tego lokalu ze znajdujących się w nim rzeczy, w szczególności wartościowych narzędzi dentystycznych, a następnie ich zaborze przez inne osoby, a w efekcie mocą autorytetu adwokackiego faktycznie wszedł w rolę organu prowadzącego postępowanie egzekucyjne, i to pomimo braku podstaw do wszczęcia takiego postępowania w postaci wymaganego tytułu wykonawczego, tj. przewinienia dyscyplinarnego z art. 80 ustawy z dnia 26 maja 1982 r. - Prawo o adwokaturze – dalej powoływanej jako p.a. w zw. z § 1 ust. 2 i 3, § 4, § 7 oraz § 13 Zbioru Zasad Etyki Adwokackiej i Godności Zawodu – dalej powoływanego jako ZZEA;
2. działając w dniu 8 lutego 2019 r. w W. jako pełnomocnik M. K., usiłował wejść do lokalu przy ul. [...] lok. [...] w W., stanowiącego klinikę dentystyczną, w asyście przybranych do tego celu ochroniarzy i innych osób z przedmiotami i środkiem transportu wskazującymi na zamiar opróżnienia ww. lokalu z

kolejnych znajdujących się w nim rzeczy, w tym kosztownego fotela dentystycznego, do czego jednak nie doszło na skutek działań osób znajdujących się wewnątrz lokalu, a w efekcie mocą autorytetu adwokackiego usiłowanie wejścia w rolę organu prowadzącego postępowanie egzekucyjne, i to pomimo braku podstaw do wszczęcia takiego postępowania w postaci wymaganego tytułu wykonawczego, tj. przewinienia dyscyplinarnego z art. 80 p.a. w zw. z § 1 ust. 2 i 3, § 4, § 7 oraz § 13 ZZEA. (k. 146-152v akt [...])

Sąd Dyscyplinarny Izby Adwokackiej [...] orzeczeniem z dnia 31 lipca 2023 r., sygn. akt [...]:

1. W zakresie czynu z pkt 1 wniosku uznał obwinionego adwokata P. B. za winnego popełnienia przewinienia dyscyplinarnego, polegającego na tym, że w dniu 4 lutego 2019 r. w W. działając jako pełnomocnik M. K., dokonał wejścia do lokalu przy ul. [...] lok. [...] w W., stanowiącego klinikę stomatologiczną, w obecności przybranych do tego celu pracowników ochrony, a także innych osób, a następnie brał udział w faktycznym zajęciu tego lokalu i pozostał w nim w sposób destabilizujący prawidłowe funkcjonowanie kliniki i uniemożliwiający świadczenie usług medycznych na rzecz jej pacjentów aż do czasu zakończenia interwencji policji, a także zażądał jego wydania z powołaniem się na prawo swojego mocodawcy M. K. do zajmowania tego lokalu na podstawie umowy najmu, a także uczestniczył w czynnościach polegających na bezprawnym opróżnianiu tego lokalu ze znajdujących się w nim rzeczy, w szczególności wartościowych narzędzi dentystycznych, a w efekcie mocą autorytetu adwokackiego faktycznie wszedł w rolę organu prowadzącego postępowanie egzekucyjne, i to pomimo braku podstaw do wszczęcia takiego postępowania w postaci wymaganego tytułu wykonawczego, czym naruszył etykę adwokacką i uchybił godności zawodu tj. przewinienia dyscyplinarnego z art. 80 p.a. w zw. z § 1 ust. 2 i 3, § 4, § 7 oraz § 13 ZZEA i za to na podstawie art. 80 i art. 81 ust. 1 pkt 4 p.a. orzekł wobec adwokata P. B. karę zawieszenia w czynnościach zawodowych na 1 rok;
2. W zakresie czynu z pkt 2 wniosku uznał obwinionego adwokata P. B. za winnego popełnienia przewinienia dyscyplinarnego, polegającego na tym,

- że w dniu 8 lutego 2019 r. w W. działając jako pełnomocnik M. K., usiłował wejść do lokalu przy ul. [...] lok. [...] w W., stanowiącego klinikę stomatologiczną, w obecności przybranych do tego celu pracowników ochrony i innych osób dysponujących przedmiotami i środkiem transportu wskazującymi na zamiar opróżnienia ww. lokalu z kolejnych znajdujących się w nim rzeczy, w tym kosztownego fotela dentystycznego, do czego jednak nie doszło na skutek działań osób znajdujących się wewnątrz lokalu, a w efekcie mocą autorytetu adwokackiego usiłowanie wejścia w rolę organu prowadzącego postępowanie egzekucyjne, i to pomimo braku podstaw do wszczęcia takiego postępowania w postaci wymaganego tytułu wykonawczego, czym naruszył etykę adwokacką i uchybił godności zawodu, tj. przewinienia dyscyplinarnego z art. 80 p.a. w zw. z § 1 ust. 2 i 3, § 4, § 7 oraz §13 ZZEA i za to na podstawie art. 80 i art. 81 ust. 1 pkt 3 p.a. orzekł wobec adwokata P. B. karę pieniężną w wysokości sześciokrotności minimalnego wynagrodzenia obowiązującego w 2019 r.;
3. Na podstawie art. 81 ust. 3 p.a. orzekł wobec adwokata P. B. dodatkowo zakaz wykonywania patronatu na okres 5 lat,
 4. Na podstawie art. 81 ust. 1 pkt 3a p.a. orzekł wobec adwokata P. B. dodatkowo obowiązek przeproszenia pokrzywdzonych w ten sposób, aby w terminie 14 dni od daty uprawomocnienia się orzeczenia, z zastrzeżeniem art. 91d ust. 2 p.a., wysłał listem poleconym na adres Kliniki Stomatologicznej prowadzonej przez pokrzywdzonych ([...] Spółka partnerska, ul. [...] lok. [...], W.) własnoręcznie podpisane przeprosiny na piśmie o następującej treści: *W związku z sytuacją mającą miejsce w dniu 4 lutego 2019 r. oraz w dniu 8 lutego 2019 r. [...] przy ul. [...] lok. [...] ([...]) pragnę Państwa przeprosić za moją postawę, która mogła wzbudzić u Państwa stres i niepokój. Ubolewam nad moim niewłaściwym zachowaniem i chcę podkreślić, iż w pełni zgadzam się z Państwem, iż w okolicznościach całego zajścia moja obecność nie powinna mieć miejsca;*
 5. Na podstawie ust. 1 lit. a uchwały Nr 23/2017 Naczelnej Rady Adwokackiej z dnia 1 lipca 2017 r. w sprawie określenia wysokości zryczałtowanych kosztów postępowania dyscyplinarnego zasądził od obwinionego

adwokata P. B. zryczałtowane koszty postępowania dyscyplinarnego w wysokości 1.000 zł za dochodzenie dyscyplinarne na rzecz Izby Adwokackiej [...];

6. Na podstawie ust. 1 lit. b uchwały Nr 23/2017 Naczelnej Rady Adwokackiej z dnia 1 lipca 2017 r. w sprawie określenia wysokości zryczałtowanych kosztów postępowania dyscyplinarnego zasądził od obwinionego adwokata P. B. zryczałtowane koszty postępowania dyscyplinarnego w wysokości 1.000 zł w postępowaniu przed Sądem Dyscyplinarnym pierwszej instancji na rzecz Izby Adwokackiej [...] (k. 284-297v akt [...]).

Po rozpoznaniu odwołania obwinionego P. B., Wyższy Sąd Dyscyplinarny Adwokatury orzeczeniem z dnia 18 maja 2024 r., sygn. akt [...], utrzymał w mocy zaskarżone orzeczenie Sądu Dyscyplinarnego Izby Adwokackiej i na podstawie art. 95l ust. 2 p.a. w zw. z ust. 1 pkt 3 uchwały nr 72/2022 Naczelnej Rady Adwokackiej z dnia 22 października 2022 r. w sprawie określenia wysokości zryczałtowanych kosztów postępowania dyscyplinarnego zasądził od obwinionego na rzecz Izby Adwokackiej [...] kwotę 3.000 zł tytułem zwrotu zryczałtowanych kosztów postępowania przed Sądem drugiej instancji (k. 67-68 akt [...]).

Kasację od powyższego orzeczenia wniósł obwiniony adwokat P. B. zaskarżając je w całości i **zarzucając** naruszenie przepisu art. 89 ust. 1 w zw. z art. 80 p.a. polegającym na przekroczeniu granic samodzielności jurysdykcyjnej sądu dyscyplinarnego poprzez uznanie, że popełnione przez obwinionego czyny stanowią przestępstwo i w konsekwencji zastosowanie art. 88 ust. 3 p.a. co miało wpływ na treść orzeczenia, podczas gdy zarzucane czyny nie wypełniają znamion przestępstwa i okoliczność ta nie została potwierdzona przez prawomocny wyrok sądu powszechnego, wobec czego należało zastosować przepis art. 88 ust. 2 p.a., **wniósł** o zmianę orzeczenia i umorzenie postępowania z uwagi na treść art. 17 § 1 pkt 6 k.p.k. w zw. z art. 95n pkt 1 p.a.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje.

Kasacja obwinionego adwokata P. B. zasługuje na uwzględnienie, gdyż Wyższy Sąd Dyscyplinarny Adwokatury orzeczeniem z dnia 18 maja 2024 r., sygn. akt [...], utrzymał w mocy orzeczenie Sądu Dyscyplinarnego Izby Adwokackiej [...] w

sytuacji, gdy doszło do przedawnienia karalności czynów zarzucanych obwinionemu. W przedmiotowej sprawie wystąpiła bezwzględna przyczyna odwoławcza określona w art. 439 § 1 pkt 9 k.p.k., zgodnie z którym to unormowaniem niezależnie od granic zaskarżenia i podniesionych zarzutów oraz wpływu uchybienia na treść orzeczenia sąd odwoławczy uchyla zaskarżone orzeczenie, jeśli zachodzi okoliczność wyłączająca ściganie określona w art. 17 § 1 pkt 6 k.p.k. (przedawnienie karalności). Należy przypomnieć że zgodnie z art. 88 ust. 1 p.a. nie można wszcząć postępowania dyscyplinarnego, jeżeli od czasu popełnienia przewinienia upłynęły trzy lata, a w przypadkach przewidzianych w art. 8 ust. 2 p.a. - rok. Z kolei w myśl art. 88 ust. 2 p.a., w razie wszczęcia postępowania dyscyplinarnego przed upływem terminu, o którym mowa w art. 88 ust. 1 p.a, karalność przewinienia dyscyplinarnego ustaje, jeżeli od czasu jego popełnienia upłynęło pięć lat, a w przypadkach przewidzianych w art. 8 ust. 2 - trzy lata. Natomiast zgodnie z art. 88 ust. 3 p.a., jeżeli czyn zawiera znamiona przestępstwa, przedawnienie dyscyplinarne następuje dopiero z upływem okresu przedawnienia karalności przestępstwa. W niniejszej sprawie, obwinionemu adwokatowi P. B. zarzucono, że pierwszego z przewinień dyscyplinarnych miał się dopuścić 4 lutego 2019 r., drugiego zaś 8 lutego 2019 r. Mając na uwadze treść powołanego wyżej art. 88 p.a. karalność tych czynów dyscyplinarnych ustała odpowiednio w dniach 4 lutego 2024 r. oraz 8 lutego 2024 r. Tymczasem Wyższy Sąd Dyscyplinarny orzekając w dniu 18 maja 2024 r. utrzymał w mocy orzeczenie Sądu Dyscyplinarnego Izby Adwokackiej [...] z dnia 31 lipca 2023 r., sygn. akt [...]. Wyższy Sąd Dyscyplinarny w pisemnym uzasadnieniu swojego orzeczenia, odnosząc się do wniosków o umorzenie postępowania na podstawie art. 88 ust. 2 p.a. przyjął, że Rzecznik Dyscyplinarny albo sądy dyscyplinarne mają uprawnienia, a nawet obowiązek, w przypadku stwierdzenia przesłanek opisanych w art. 88 ust. 1 i 2 p.a. analizy, czy sposób działania sprawcy, skutki jego czynu wypełniają oprócz występku dyscyplinarnego także znamiona przestępstwa. Wskazał że cyt.: „W ocenie Wyższego Sądu Dyscyplinarnego istnieje co najmniej podejrzenie popełnienia przez obwinionego występku z art. 190 § 1 k.k. a może nawet usiłowania popełnienia występku z art. 282 § 1 k.k.”. Sąd Najwyższy w składzie rozpoznającym kasację, nie podziela tego stanowiska. Należy zauważyć, że zgodnie z art. 42 ust. 3 Konstytucji RP, każdego uważa się za niewinnego, dopóki

jego wina nie zostanie stwierdzona prawomocnym wyrokiem sądu. Wyrok sądu karnego, tak skazujący, jak i warunkowo umarzający postępowanie, stwierdza winę sprawcy oraz to, że sprawca swoim zachowaniem zrealizował znamiona czynu zabronionego. Z uwagi na treść powołanego przepisu Konstytucji RP sąd dyscyplinarny nie może samodzielnie stwierdzić, że obwiniony adwokat P. B. dopuścił się popełnienia przestępstw (zob. w tej mierze szerokie rozważania zawarte w uchwale składu siedmiu sędziów Sądu Najwyższego z dnia 28 września 2006 r. sygn. akt I KZP 8/06, OSNKW 2006, z.10 poz. 87). Tego rodzaju ustalenia mogłyby wynikać wyłącznie z treści prawomocnego wyroku sądu karnego. Wobec obwinionego adwokata P. B. nie toczyło się żadne postępowanie karne i nie zapadł tym samym wobec niego żaden prawomocny wyrok, z treści którego wynikałoby, że dopuścił się popełnienia przestępstwa.

W orzecznictwie trafnie wskazuje się, że sąd dyscyplinarny uprawniony i zobowiązany jest do oceny zachowania obwinionego jedynie w aspekcie odpowiedzialności za przewinienie dyscyplinarne. Nie jest on natomiast uprawniony do wyrażania ocen co do odpowiedzialności za przestępstwa, gdyż należy to do wyłącznej kognicji właściwych sądów powszechnych orzekających w przedmiocie odpowiedzialności karnej. Zgodnie z ugruntowaną linią orzecniczą Sądu Najwyższego w postępowaniu dyscyplinarnym ustalenie, że przewinienie dyscyplinarne zawiera znamiona przestępstwa, musi być oparte na prawomocnym wyroku stwierdzającym popełnienie przestępstwa, którego znamiona są zawarte w zarzucanym przewinieniu dyscyplinarnym. W powołanej wyżej uchwale składu siedmiu sędziów, Sąd Najwyższy zauważył, że „odmienne rozwiązanie skutkowałoby konsekwencjami niemożliwymi do zaakceptowania, np. na gruncie wykładni wspomnianego art. 120 § 1 u.s.p. – umożliwiłoby wszczęcie postępowania dyscyplinarnego przeciwko sędziemu po upływie pięciu lat od chwili czynu, mimo że zapadł prawomocny wyrok uniewinniający, a więc gdy nie przypisano sędziemu w procesie karnym popełnienia czynu zawierającego znamiona przestępstwa.” Ten pogląd Sądu Najwyższego pozostaje aktualny również w przypadku postępowania dyscyplinarnego toczącego się przeciwko adwokatowi (por. np. R. Baszuk, W. Marchwicki [w:] Prawo o adwokaturze. Komentarz, red. P. F. Piesiewicz, Warszawa 2023, art. 88). Należy ubocznie zauważyć, iż na rozprawie w dniu 18 maja

2024 r. przed Wyższym Sądem Dyscyplinarnym również Zastępca Rzecznika Dyscyplinarnego, wskazywał, że prawidłowa interpretacja art. 88 ust. 2 p.a. prowadzi do wniosku, iż karalność przewinień dyscyplinarnych zarzucanych obwinionemu P. B. już ustała.

Kierując się przedstawionymi motywami Sąd Najwyższy orzekł jak w wyroku.

[M. T.]

[r.g.]

Zbigniew Korzeniowski Wiesław Koziół Barbara Skoczowska